

JURAJ DIMITROV A JEHO TEORETICKÝ PRÍNOS DO MARXIZMU-LENINIZMU

MINČO MINČEV

Celé pokrokové ľudstvo oslávi tento rok 90. výročie narodenia Juraja Dimitrova, veľkého syna bulharského národa a medzinárodného robotníckeho hnutia. Je to prejav uznania veľkých zásluh J. Dimitrova v boji proti fašizmu. Jeho zásluhy mu právom určili miesto najvýznamnejšieho antifašistu v dejinách.

Cesta J. Dimitrova k nesmrteľnosti nebola ani ľahká, ani jednoznačná, ani priamočiara. Nebol teoretikom v bežnom zmysle slova. Dimitrovov nemalý teoretický prínos do vedeckého komunizmu bol v podstate zhrnutím jeho obrovskej praktickej skúsenosti, vyvierajúcej z napätaj každodennosti profesionálneho revolucionára. Preto keď dnes na stránkach nášho časopisu hodnotíme činnosť J. Dimitrova ako teoretika, je nemysliteľné odtrhovať ju od jeho celoživotnej politickej aktivity.

Vo svojich štrnástich rokoch Dimitrov musel opustiť školu. Trpký údel námezdného robotníka v zaostalom Bulharsku veľmi rýchlo prebudil silné sociálne cítenie u vnímavého chlapca. V tom čase bulharské sociálnodemokratické hnutie robilo svoje prvé kroky. Vďaka geniálnej prezieravosti jeho zakladateľa — — Dimitra Blagojeva — bulharskí sociálni demokrati sa dokázali prví na svete vyrovnáť s oportunizmom Druhej internacionály. Roku 1903 sa revolučné krídlo v Bulharskej robotníckej sociálnodemokratickej strane organizačne osamostatnilo, a tak predbehlo vývin celého západoeurópskeho sociálnodemokratického hnutia takmer o 20 rokov.

Mučivý proces hľadania nových ciest boja proti kapitalistickému zriadeniu rozhodujúco ovplyvnil J. Dimitrova. Nedostatok vzdelania mladý socialista prekonával dôsledným a nepretržitým štúdiom základných diel marxizmu. Treba hneď pripomenúť, že Dimitrova si začali postupne všímať vynikajúce osobnosti a bulharskí sociálni demokrati revolučného krídla — D. Blagojev, G. Kirkov, G. Georgijev a V. Kolarov. Mladý Dimitrov upútal pozornosť svojou energiou, sčítanosťou, tvorivým myslením a rečníckym talentom.

Postupne v bojoch tesňakov — revolučná organizácia sociálnych demokra-

tov v Bulharsku — sa Dimitrov vypracoval v dvadsiatych rokoch spolu s V. Kolarovom za jedného z vodcov strany. Jeho osobnou zásluhou je na vtedajšiu dobu ojedinelý čin: po prvý raz v dejinách sa v podmienkach buržoázneho zriadenia zjednocuje odborové hnutie proletariátu na zásadách revolučného marxizmu.

Pre ďalší teoretický rast J. Dimitrova obrovskú úlohu zohralo jeho stretnutie s Leninom r. 1921. Vtedy sa po prvý raz Dimitrov oboznámil s Leninovým učením o Jednotnom fronte proletariátu v boji proti nastupujúcej reakcii. Dimitrov tu už mal praktickú skúsenosť, ktorá sa o 2 roky ešte viac obohatila a dostala svoju završenu teoretickú formu.

Roku 1923 prichádza v Bulharsku k moci fašizmus. Spolu s V. Kolarovom Dimitrov zhŕňa celú dovtedajšiu skúsenosť bulharských tesňakov a dáva ju do súvislosti s Leninovým učením o Jednotnom fronte, ktoré bolo ešte stále dosť všeobecné. J. Dimitrov formuluje myšlienku o vytvorení jednotného frontu všetkých pracujúcich, t. j. predpokladá úzku organizačnú spoluprácu aj medzi robotníkmi a roľníkmi. Bola to teoretická základňa pre celkovú prípravu prvého antifašistického povstania vo svete, ktoré vypuklo v septembri 1923 v Bulharsku.

Jednotný front, podľa Dimitrova, je revolučná jednota pokrokových strán a demokratických organizácií proti nastupujúcemu fašizmu. Prezieravosť a marxistické tvorivé myslenie J. Dimitrova však vylučovali triednu spoluprácu s buržoáziou. Jednotný front je iba formou triedneho boja. Žiaľ, tento projekt J. Dimitrova a V. Kolarova sa r. 1923 podarilo uskutočniť iba čiastočne. Antifašistické septembrové povstanie v Bulharsku bolo kruto potlačené. Toho istého roku Dimitrov odchádza do emigrácie a pokračuje v boji za uplatnenie veľkej myšlienky utvorenia Jednotného frontu už v európskom meradle.

Vo svojom formovaní za vynikajúceho tvorivého marxistu Dimitrov sa opieral o skvelé poznanie špecifických bulharských problémov. Poznal však dobre aj celobalkánske problémy vývinu buržoázie a súčasne aj vývin revolučného hnutia. V čase povstania jeho najbližší druh V. Kolarov bol generálnym tajomníkom Komunistickej internacionály. Okrem toho bulharské revolučné hnutie disponovalo v tomto čase závideniahodným kádrovým potenciálom.

V rokoch 1924—1934 pôsobil Dimitrov ako vyslanec Kominterny v západnej Európe. Osobne pomáhal vytvárať niektoré európske komunistické strany. Za tieto roky Dimitrov nazbieral obrovskú praktickú skúsenosť z každodenného boja proletariátu v rôznych štátoch Európy. Môžeme tvrdiť bez zveličovania, že v polovici tridsiatych rokov bol Dimitrov najskúsenejším komunistom v celom komunistickom hnutí. Táto skúsenosť, vyvierajúca z bezprostredného poznania všetkých veľkých a malých problémov revolučného robotníckeho hnutia, utvrdzovala u Dimitrova správnosť myšlienky o vytvorení Jednotného frontu.

Po Lipskom procese sa začína nová etapa činnosti J. Dimitrova. Od r. 1934 pôsobil v Moskve. Bolo by mylné domnievať sa, že snaha J. Dimitrova o vytvorenie Jednotného frontu ako jedinej účinnej formy boja proti fašizmu sa stretávala vždy a všade s dostatočným pochopením. Dimitrov musel úporne bojovať proti lavicovému sektárstvu, ktoré sprevádzalo Komunistickú interna-

cionálu od jej vzniku a v rôznych obdobiach malo všelijaké formy a prejavy. Dimitrovova obrovská popularita, ktorú si získal počas Lipského procesu, bola azda rozhodujúca pre úplnú zmenu taktiky Kominterny smerom k utvoreniu Jednotného frontu.

Dôkazom obrovskej autority J. Dimitrova bolo jeho poverenie vypracovať základný referát pre nastávajúci VII. kongres Komunistickej internacionály. Konečne Dimitrov mal možnosť z najväčšej komunistickej tribúny svojich čias vysvetliť teóriu o Jednotnom fronte. Tento referát bol v istom zmysle teoretickým destilátom obrovskej praktickej skúsenosti, čo bolo aj základným faktorom jeho úspechu. VII. kongres sa stal skutočne historickým a Dimitrov všeobecne uznávaným ako najväčší teoretik Komunistickej internacionály. Zvolili ho za jej generálneho tajomníka.

Dimitrovov referát na VII. kongrese zhŕňal a riešil všetky naliehavé problémy, ktoré historický vývin postavil pred svetové komunistické hnutie. Najdôležitejšie bolo spracovanie teórie o Ludovom fronte. Táto teória nadväzovala na už známu myšlienku o Jednotnom fronte.

Ludový front sa musí zakladať už nielen na jednote robotníckej triedy, ako to predpokladala koncepcia o Jednotnom fronte, ale na jednote základných máš roľníkov, pokrokovej maloburžoázie a inteligencie. Fašizmus bol veľmi nebezpečný a r. 1935 už pomaly dosahoval vrchol. Preto koncepcia o širokom Ludovom fronte všetkých pokrokových síl národa bola obrovským prínosom J. Dimitrova do ideológie marxizmu-leninizmu, bola obohatením vedeckého komunizmu vôbec.

Teória Ludového frontu a jej utvrdenie zo strany Internacionály znamenalo silný úder proti dogmatizmu, sektárskemu chápaniu úlohy a postavenia komunistickej strany v spoločnosti. Táto teória vlastne zachránila komunistickú stranu pred hroziacou izoláciou od širokých ľudových máš. Koncepcia Ludového frontu sa zakladala na jednoduchej pravde, že najnebezpečnejším nepriateľom komunistického hnutia v daných historických podmienkach nie je ani sociálnodemokratický reformizmus, ani buržoáznodemokratický liberalizmus, ale fašizmus.

J. Dimitrov rozhodne vyvrátil všetky argumenty nepriateľov teórie Ludového frontu a dokázal, že tento front je historickou nevyhnutnosťou, ktorú postavili pred robotnícke hnutie objektívne historické okolnosti. Okrem toho tu sa prejavoval aj neochvejný Dimitrovov internacionalizmus, ktorý sa už stal povestným.

Dimitrovove myšlienky o Ludovom fronte ani dnes nestrácajú svoju aktuálnosť. Dva základné problémy boja komunistického hnutia proti buržoázii, sformulované a vyriešené Dimitrovom, sú: internacionalizmus najširších máš a diferencovaný prístup k buržoáznej spoločnosti v každej jednotlivej krajine. Prvky nacionalizmu a lavičiarskeho nihilizmu vo vzťahu k rôznym formám buržoáznej vlády sa veľakrát prejavili aj po rozpustení Kominterny. Sektárska obmedzenosť a dogmatická zmeravenosť sú stálym, aj keď už nie takým silným nebezpečenstvom pre komunistické robotnícke hnutie ako kedysi. „My nie sme anarchisti — hovoril Dimitrov — a vôbec nám nie je ľahostajné, aký politický

režim jestvuje v určitej krajine: buržoázna diktatúra vo forme buržoáznej demokracie, hoci aj s najoklieštenejšími demokratickými právami a slobodami, alebo buržoázna diktatúra v jej otvorenej fašistickej forme..." Tieto slová treba pripomenúť každému marxistickému teoretikovi, podľa ktorého buržoázny štát je jednoducho prejavom diktatúry buržoázie. Ako filozofi od Dimitrova by sme sa mohli naučiť dve veľmi užitočné veci: presvedčenie o pravde musí byť výsledkom mohutného tvorivého úsilia a keď už také presvedčenie existuje, treba ho brániť všetkými silami a za každú cenu.

Prínos J. Dimitrova do vedeckého komunizmu neprestáva byť ani dnes bohatým prameňom pre teoretické odôvodnenie boja pracujúcich máš v rôznych podmienkach buržoázneho útlaku. Ako osobnosť Dimitrov je príkladom svojou mravnou čistotou a duchovnou silou, ktoré sú najvyššími prejavmi ľudskosti.

ГЕОРГИЙ ДИМИТРОВ И ЕГО ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ВКЛАД В МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ

Минчо Минчев

Статья посвящена 90-летней годовщине со дня рождения выдающегося деятеля международного коммунистического и рабочего движения Г. Димитрова. Автор прежде всего оценивает его теоретический вклад в идеологию марксизма-ленинизма. Он подчеркивает значение, а также процесс выработки основной концепции Г. Димитрова о Едином и Народном фронте борьбы против фашизма в тридцатые годы нашего века. Автор обращает внимание на то обстоятельство, что данная концепция является теоретическим обобщением огромной приктической деятельности Г. Димитрова как профессионального революционера. Он указывает на жизненность идей Димитрова для нашей современности.

GEORGE DIMITROV AND HIS THEORETICAL CONTRIBUTION TO MARXISM-LENINISM

Minčo Minčev

The article is devoted to the 90th anniversary of birth of an important functionary of the international communist and working class movement, George Dimitrov. The author evaluates first of all his theoretical contribution to the ideology of Marxism-Leninism. He emphasizes the importance and process of elaboration of G. Dimitrov's basic conception of the United and People's Front against the ascending fashism in the thirties of this century. The author pays attention to the fact that this conception is a theoretical generalization of the tremendous practical activity of G. Dimitrov as professional revolutionary. He points out the vitality of Dimitrov's ideas even for today.